

GRIPA AVIARĂ ȘI PREGĂTIREA UNUI RĂSPUNS ADECVAT VIITOAREI PANDEMII

Dr. Victor Olsavsky

Reprezentant birou OMS pentru România

Epidemiile și pandemiile pot solicita în mod brusc și foarte intens sistemele de sănătate. În astfel de ocazii se pot evidenția slăbiciunile unui sistem de sănătate care contribuie la disfuncționalitatea activităților economice și așa afectate de morbiditatea dată de epidemii sau pandemii.

Apariția unei noi pandemii este sigură, însă, datorită evoluției imprevizibile a virusurilor gripali, momentul declanșării și severitatea viitoarei pandemii nu poate fi prevăzută cu exactitate. Experții Organizației Mondiale a Sănătății sunt convinși că omenirea este în acest moment foarte aproape de apariția unei noi pandemii de gripă. De aici necesitatea de informare a comunității de experți și a managerilor sistemelor de sănătate pentru a pregăti un răspuns adecvat unui astfel de situații.

La nivel mondial, OMS a perfectat un sistem de alertă ce descrie 6 faze ale unei pandemii. Acest sistem de alertă are însă și menirea de a informa și avertiza guvernele și comunitatea experților asupra seriozității amenințărilor și necesității de a intensifica pregătirile pentru intervenție. Decizia declarării fazelor precum și decizia trecerii de la o fază la alta aparțin directorului general OMS. Fiecare fază coincide cu o serie de activități recomandate a fi întreprinse de către OMS, guverne, comunitatea internațională și industrie. Trecerea dintr-o fază în alta se face pe baza unor criterii ce țin cont de evoluția epidemiologică a bolii, de caracteristicile virusurilor cauzatori ai pandemiei, de severitatea afectării populației etc.

În acest moment, situația la nivel mondial este caracterizată prin faza a 3-a sau stadiul 3: pandemii în care un nou subtip de virus determină îmbolnăviri la om, dar caracteristicile acestui virus nu permit încă o transmitere eficientă și durabilă de la om la om.

Evidențele științifice asupra stadiului actual sunt cuprinse, sintetizate și apoi incluse ca și adaptare în planul de pregătire a răspunsului la pandemie, plan pregătit și propus de OMS ca și ghid

dedicat guvernelor statelor membre. Acest plan cuprinde și măsuri de intervenție în fața existenței unui virus cu potențial pandemic cum este deja celebrul H5N1, care persistă din 2003. Rezultatul intervențiilor propuse în planul de pregătire ar trebui să se reflecte într-o mai mare posibilitate de anticipare a evoluției comportamentului epidemic, precum și într-o mai bună pregătire a autorităților de a face față situației.

Posibilitatea răspândirii virusului H5N1 de-a lungul rutelor păsărilor migratoare a fost luată în considerare anterior răspândirii virusului din Asia. În acest context, identificarea păsărilor infectate cu virusul H5N1 în diversele regiuni ale globului, inclusiv în România, precum și descrierea exactă a virusului confirmă această ipoteză.

Apariția virusului H5N1 la păsările sălbatice precum și la o parte din păsările domestice reprezintă o provocare în primul rând pentru sectorul veterinar/agricultură cât și pentru domeniul sănătății în circumstanțe similare în Asia.

Cazurile grave la om au o rată mare a fatalității. Deși infecția umană nu se transmite eficient de la persoană la persoană, transmiterea eficientă poate avea loc prin schimbări genetice ale virusului. Aceste schimbări pot crea potențialul pentru o nouă pandemie de gripă.

Așa cum s-a menționat, OMS a elaborat un plan strategic de acțiune menit să preîntâmpine pandemia de gripă. Datorită faptului că în acest moment virusul cu potențial pandemic este unul de tip aviar ce a afectat un procent important de păsări domestice și sălbatice, experți OMS, FAO și ai OIE (Organizația Internațională a Epizootiilor) au elaborat un plan intersectorial ce conține 5 elemente esențiale:

1. Reducerea expunerii omului la virusul H5N1 – obținându-se astfel scăderea ratei de infectare a omului cu acest tip de virus și implicit a șanselor de apariție a virusului pandemic.

2. *Întărirea sistemului de alertă – prin acest obiectiv se asigură că țările afectate precum și comunitatea internațională alături de OMS are acces la toate datele și probele biologice ce permit evaluarea riscurilor.*

3. *Intensificarea activităților de limitare a răspândirii agentului infecțios – se previne astfel creșterea transmisibilității la om a virusului H5N1 și se întârzie răspândirea internațională.*

4. *Creșterea capacității de răspuns în fața pandemiei – se poate asigura prin formularea și testarea de planuri de acțiune la nivelul tuturor statelor având OMS ca și coordonator în plan internațional.*

5. *Coordonarea activităților globale de cercetare dezvoltare – va asigura disponibilitatea rapidă a vaccinurilor și medicamentelor antivirale imediat după declanșarea pandemiei precum și*

identificarea și cunoașterea rapidă a virusului cauzator.

Se dorește ca, prin implementarea unor programe bine ținute în aceste arii de activitate, să se obțină atingerea a 2 obiective generale și anume:

– Exploatarea și folosirea tuturor oportunităților pentru a preveni dezvoltarea virusului H5N1 într-un virus declanșator de pandemie, iar în cazul nereușitei, asigurarea tuturor mijloacelor ce pot contribui la reducerea morbidității și mortalității precum și la prevenirea de disfuncționalități în plan economic și social.

Informarea experților ca scop al lucrării de față, reprezintă un element esențial al oricărui plan de pregătire a unui răspuns adecvat la o pandemie anunțată.

Avian Flu and pandemic preparedness

Epidemics and pandemics can place sudden and intense demands on health systems. They expose existing weaknesses in these systems and, in addition to their morbidity and mortality, can disrupt activity and development.

Given the unpredictable behavior of influenza viruses, neither the timing nor the severity of the next pandemic can be predicted with certainty.

Experts at WHO and elsewhere believe that the world is now closer to another influenza pandemic than at any times since 1968, when the last of the past century three pandemics occurred. WHO uses a series of six phases of pandemic alert as a system for more intense preparedness activities.

The designation of phases, including decisions on when to move from one phase to another, is made by the Director-General of WHO.

The world is presently in phase 3: a new influenza virus subtype is causing disease in humans, but is not yet spreading efficiently and sustainably among humans.

The WHO global influenza preparedness plan has been prepared to assist WHO Member States and those responsible for public health, medical and emergency preparedness to respond to threats and occurrences of pandemic influenza.

WHO Strategic Action Plan for Pandemic Influenza aims for two overarching objectives:

1. to exploit all feasible opportunities to prevent the H5N1 virus from developing the ability to ignite a pandemic and, should this effort fail,

2. to ensure that measures are in place to mitigate the high levels of morbidity and mortality and social and economic disruption that can be expected during the next pandemic.